

БІЗНЕС І ПІДПРИЄМНИЦТВО

УДК: 334.012.42

РЕГУЛЯТИВНА ПЛАТФОРМА СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ©

Ю.В. ГЕРАСИМЕНКО,
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри аграрного
менеджменту,
Вінницький національний аграрний
університет
(м. Вінниця)

У статті обґрунтовано твердження про те, що соціальна відповідальність бізнесу – це не просто добровільне зобов'язання представників бізнес-структур враховувати соціально-екологічні наслідки своїх рішень і діяльності, але й об'єктивна необхідність сталого розвитку. Окреслено тенденції формування регулятивної платформи становлення соціально відповідального бізнесу в Україні. Підкреслено те, що прояв добровільної ініціативи у вирішенні соціальних та екологічних проблем суспільства є результатом глибокого усвідомлення необхідності «узгодження» інтересів бізнесу з інтересами стейкхолдерів. Але на перших етапах становлення соціально відповідального бізнесу, регулятивними основами є як національні, так і міжнародні ініціативи, відповідна нормативно-законодавча база щодо сталого розвитку: Глобальний договір ООН, Декларація Ко "Принципи бізнесу", Стратегія сталого розвитку "Україна-2020", відповідні стандарти ISO та інші. Запропоновано механізм ствердження соціально відповідальних позицій бізнесу за рахунок впровадження інтегрованої системи менеджменту, зорієнтованої на узгодження інтересів бізнесу і стейкхолдерів.

Ключові слова: соціально відповідальний бізнес, міжнародні та національні ініціативи, стандарти, стейкхолдери, інтегрована система менеджменту.

Табл. 2. Рис.1. Літ. 14.

Постановка проблеми. Однією із важливих передумов сталого розвитку бізнесу в Україні є налагодження партнерських відносин з суспільством і навколишнім середовищем. У випадку ж ігнорування інтересів суспільства та екосистеми вони стануть самими "агресивними" факторами протистояння бізнесу. І якщо навіть на певному етапі представники бізнес-структур не усвідомлюють такого роду залежність, а прагнуть до егоцентричної позиції у бізнес-середовищі, рано чи пізно це накладе свій відбиток на результатах їх діяльності у вигляді фінансової неефективності, еко-перепон, незадоволених стейкхолдерів (зацікавлених сторін) і втрат конкурентних позицій. А в кінцевому підсумку, з'явиться почуття незадоволеності, страху, безпорадності або агресії. І щоб

зменшити ймовірність виникнення таких негативних проявів, міжнародна спільнота продукувала ряд стандартів, принципів та інших інструментів, які зорієнтовані на врегулювання процесу узгодження інтересів бізнесу із соціально-екологічними викликами суспільства. Для України такого роду питання є також актуальними, що і обумовлює тему даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У роботах закордонних класиків Котлера Ф., Фрідмана М., Боуена Х. помітна увага приділена корпоративній соціальній відповідальності. Не залишені поза увагою питання становлення соціально відповідального бізнесу й українськими дослідниками, а саме: О. Охріменко, Т. Івановою [1], Л. Петрашко [2], І. Курінною, В. Малярчук, М. Саприкіним, М. Супрунюк, О. Трегуб [3], О. Лазоренко, Р. Колишко [4], Р. Костирко [5], Л. Смолій [6,7] та іншими.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є окреслення тенденцій формування регулятивної платформи становлення соціально відповідального бізнесу в Україні та визначення передумов для впровадження інтегрованої системи менеджменту, зорієнтованої на узгодження інтересів бізнесу і стейкхолдерів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальна відповідальність бізнесу – це законодавчо підкріплене добровільне зобов'язання підприємств враховувати соціально-екологічні наслідки своїх рішень і діяльності. Соціально відповідальні стратегії визначають форми, в яких організації здійснюють свій внесок у сталий розвиток, взаємодію зі стейкхолдерами і підтримують етику ділової поведінки.

Але прояв добровільної ініціативи у вирішенні соціальних та екологічних проблем суспільства є результатом глибокого усвідомлення необхідності "узгодження" інтересів бізнесу з інтересами стейкхолдерів. Звичайно, така позиція притаманна незначній кількості компаній. В зв'язку з цим, на перших етапах становлення соціально відповідального бізнесу регулятивними основами є національні ініціативи та відповідна нормативно-законодавча база сталого розвитку в Україні. До них належать: Закони України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" (2000 р.), "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" (2005 р.), "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року" (2011 р.), "Про благодійну діяльність та благодійні організації"; рамкова політика сталого споживання і виробництва (2012 р.); Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020" (2015 р.) тощо.

Поряд з цим становлення соціально відповідального бізнесу в Україні неможливе без використання глобальних ініціатив, прикладами яких є Кіотський протокол, Глобальний договір ООН, Декларація Ко "Принципи бізнесу".

Кіотський протокол – це міжнародна угода про обмеження викидів в атмосферу парникових газів з метою зменшення небезпечного антропогенного впливу на кліматичну систему планети. Кіотський протокол є додатковим документом до Рамкової конвенції ООН зі змін клімату, підписаної у 1992 р. на

міжнародній конференції в Ріо-де-Жанейро. В Україні ратифікація Кіотського протоколу відбулась у квітні 2004 р., що дає можливість бізнесу отримувати грошові бонуси від зменшення викидів парникових газів і використовувати їх для розробки і впровадження соціально відповідальних проектів.

Декларації Ко "Принципи бізнесу" – це ключові принципи побудови партнерських відносин зі стейкхолдерами, які були запропоновані ведучими бізнесменами США, Японії та Західної Європи ще у 1994 році в швейцарському місті Ко. Це свого роду намагання закласти основу процесу, в якому виявляються цінності, що всіма розділяються, знаходяться способи взаєморозуміння при різних цінностях і який, таким чином, сприяє формуванню прийнятного для всіх погляду на поведінку в сфері бізнесу. Зазначені у декларації основні міжнародні принципи стосуються таких груп стейкхолдерів як споживачі, працівники, власники та інвестори, постачальники, конкуренти. Дані принципи базуються на основних етичних ідеалах: «kyosei» та людська гідність. Японська концепція "kyosei" означає – жити і працювати разом для взаємовигідного співробітництва і процвітання в умовах здорової і чесної конкуренції. Людська гідність при цьому розцінюється як священна недоторканість або цінність окремої особистості, а не просто як засіб для досягнення іншими людьми своїх цілей [8].

Глобальний договір (ГД) є добровільною ініціативою, спрямованою на сприяння соціальній відповідальності бізнесу й підтримку розв'язання підприємницькими колами проблем глобалізації та створення стабільнішої економіки. Ініціатива популяризує принципи соціальної відповідальності бізнесу для досягнення цілей ООН у чотирьох основних сферах: права людини, трудові відносини, навколишнє середовище та боротьба з корупцією [9]. Станом на 2015 р. учасниками ГД є 12490 організацій (табл. 1), з них 8041 – бізнесових.

Таблиця 1

Динаміка кількості підписантів Глобального договору ООН

Регіон	2000 рік	2015 рік
Африка	1	658
Азія	5	1904
Європа	32	5947
Латинська Америка і Кариби	4	2772
Близький Схід та Північна Африка	0	477
Північна Америка	2	617
Океанія	0	115

Джерело: [10]

У квітні 2006 р. в Україні відбулась презентація ГД, результатом чого було створено "Мережу Глобального договору України". У жовтні 2013 р. Мережа змінила організаційну форму і набула статусу громадської спілки. Її місія – сприяти популяризації ініціативи ГД, концепції соціальної відповідальності бізнесу в Україні та прогресу її членів в рамках реалізації 10 принципів ГД через навчання, багатосторонній діалог та партнерство. ГД не передбачає якогось "нагляду" чи суворої оцінки діяльності компаній. Він базується виключно на добровільних ініціативах бізнесу щодо інтеграції десяти універсальних принципів у ділову стратегію, корпоративну культуру та свою повсякденну практику. Єдиною вимогою

до членів є публікація щорічного повідомлення (звіту) про прогрес, що був досягнутий в рамках виконання принципів ГД [9]. Основними ж перевагами, які мають підписанти ГД є: втілення соціальної відповідальності свідомо та ефективними шляхами; досягнення більш розвиненої та сильної структури в середині компанії; формування нової культури в контексті міжнародного бізнесу; мають статус партнера, якого обирають найвідоміші корпорації; мінімізують ризики менеджменту превентивними методами; мають можливості отримати доступ до ресурсів ООН щодо розвитку та посилення мотивації співробітників та продуктивності в цілому.

Також результатом прояву зацікавленості до питання становлення соціально відповідального бізнесу в Україні стало створення у 2005 р. Центру "Розвиток корпоративної соціальної відповідальності", який об'єднує українські компанії і є членом Правління ГД, національним партнером Європейського об'єднання із соціальної відповідальності (CSR Europe, Брюссель) і Всесвітньої бізнес-ради зі сталого розвитку (WBCSD, Женева) [11].

Як ми вже з'ясували, усвідомлена соціально відповідальна позиція бізнесу базується на визнанні обов'язків по відношенню до стейкхолдерів, які не є юридично обов'язковими: вони витікають із загальних цінностей, переконань та етики; крім того їм притаманний добровільний характер. Але враховуючи те, що очікування відповідальної поведінки різняться між країнами і культурами, соціально відповідальним компаніям варто визнавати не тільки ментальні цінності, але й універсальні очікування, що відображені у міжнародних стандартах, деклараціях, договорах, принципах (табл. 2).

Таблиця 2

Ініціативні документи щодо ствердження соціально відповідальних позицій бізнесу

Назва документу	Характерна сторона документу	Статус документу
Декларація Ко «Принципи бізнесу»	Принципи побудови партнерських відносин зі стейкхолдерами	Добровільна ініціатива
Глобальний договір ООН	Принципи у сфері прав людини, стандартів праці, охорони навколишнього середовища та протидії корупції	
ISO 14001:2004 (ДСТУ ISO 14001:2006)	Стандарт системи екологічного менеджменту	Добровільна сертифікація
ISO 22000:2005 HACCP (ДСТУ ISO 220001:2007)	Стандарти системи менеджменту безпеки харчової продукції	
FSSC 22000:2013		
ISO 9001:2008 (ДСТУ ISO 9001:2009)	Стандарт системи менеджменту якістю	
ISO 50001:2011 (ДСТУ ISO 50001:2014)	Стандарт системи енергетичного менеджменту	
OHSAS 18001:2007 (ДСТУ OHSAS 18001:2010)	Стандарт системи управління гігієною і безпекою праці	
ISO 26000:2010	Стандарт по соціальній відповідальності	Добровільна ініціатива

Джерело: розроблено автором

Значний внесок у становлення соціально відповідального бізнесу зробила Міжнародна організація по стандартизації (International Organization for Standardization), яка була заснована ще у 1947 р. двадцятьма п'ятьма національними організаціями зі стандартизації як координуючий орган. Метою її діяльності є ратифікація стандартів, розроблених спільними зусиллями делегатів від різних країн. На сьогодні ISO нараховує 162 країни-члена, з них 119 є повноправними, до числа яких входить і Україна. Національним органом стандартизації є Державне підприємство "Український науково-дослідний і навчальний центр з проблем стандартизації, сертифікації та якості" [12].

Значною мірою стандарти ISO розраховані для ініціативних керівників, які не задовольняються лише звичайним дотриманням законодавства і володіють достатньо широким світоглядом для визнання того, що використання стратегічного підходу може принести прибутки на капітал, який було вкладено у заходи, пов'язані з охороною навколишнього середовища, підвищенням якості продукції та загальної системи менеджменту.

Стандарт *ISO 14001:2004 (ДСТУ ISO 14001:2006)* встановлює вимоги системи екологічного менеджменту. Сертифікація за ISO 14001:2004 забезпечує впевненість у тому, що організація, яка впровадила дану систему, контролює і виконує всі аспекти впливу виробничих процесів на навколишнє середовище і що вона зобов'язалась дотримуватися відповідного екологічного законодавства, норм, а також має намір постійно покращувати свої екологічні характеристики. До основних переваг системи екологічного менеджменту належать: мінімізація впливу на екосистему; зменшення витрат, пов'язаних з управлінням відходами; економія енергії і матеріалів; зниження ризику виникнення аварійних ситуацій; позитивна корпоративна репутація серед органів регулювання, споживачів і громадськості. Результатом сертифікації є отримання підприємством сертифікату відповідного зразка. Але стандарт ISO 14001 не є обов'язковим: це система добровільної сертифікації і вона носить рекомендаційний характер.

У 2015 р. до стандарту ISO 14001 були внесені зміни, що зумовило виникнення нової версії ISO 14001:2015. Крім того у 2016 р. планується опублікування стандарту ISO 14004:2016, який направлений на допомогу організаціям у сприйнятті та використанні стандарту ISO 14001:2015 і переходу з «попередження забруднень» на захист навколишнього середовища [13].

Стандарт *ISO 22000:2005 HACCP (ДСТУ ISO 22000:2007)* – це система управління безпекою харчових продуктів. Слово HACCP – аббревіатура від англійського "Hazard Analysis and Critical Control Points" – Аналіз ризиків і критичні точки контролю. Дана система управління була розроблена Всесвітньою організацією з охорони здоров'я (World Health Organization, WHO) та Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO). Стандарт забезпечує контроль на всіх стадіях виробничого процесу: від питання якості сировини, зберігання та поставки харчової продукції кінцевим споживачам.

Сертифікат HACCP є документальним підтвердженням безпеки товарів та послуг, що виробляються та надаються підприємствами харчової галузі. Крім того є інші переваги сертифікації по ISO 22000: підвищення конкурентоспроможності продукції, довіри зі сторони партнерів та інвестиційної привабливості; виключення торговельних бар'єрів на європейському та міжнародних ринках і проблем взаємного визнання результатів оцінки відповідності у сфері безпеки харчової продукції; зниження частки браку та рекламаций (відкликання продукції) в загальному обсягу виробництва і реалізації; формування репутації виробника якісної і безпечної продукції.

У країнах ЄС наявність міжнародного сертифікату по стандарту ISO 22000 є обов'язковою законодавчою вимогою до підприємств промислової індустрії. В Україні ж – це система добровільної сертифікації. Але більш удосконаленою системою сертифікації безпеки харчової продукції є схема FSSC 22000 (Food Safety System Certification 22000), яка базується на міжнародних стандартах ISO і додаткових вимогах технічних специфікацій PRPs. Стандарт FSSC 22000 було розроблено Нідерландським Фондом по сертифікації харчової безпеки для того, щоб ідентифікувати, оцінити і мінімізувати всю потенційну можливу небезпеку у харчовому ланцюгу: виробництві, поставці і реалізації продукції.

Стандарт ISO 9001:2008 (ДСТУ ISO 9001:2009) відображає вимоги до системи управління бізнес-процесами компанії, яка при «правильному» їх впровадженні значно підвищує ефективність роботи. Сертифікація ISO 9001 – це процедура, яка підтверджує, що дана система успішно впроваджена, функціонує і відповідає міжнародному стандарту ISO 9001:2008 або державному стандарту ДСТУ ISO 9001:2009. Процедура сертифікації є добровільною ініціативою, але даний стандарт – це потужний маркетинговий інструмент. Як правило, ціни на товари і послуги сертифікованих компаній виправдано вищі від цін конкурентів; це свого роду винагорода, яку отримує підприємство, яке вклало гроші і сили в побудову ефективної системи менеджменту по стандарту ISO 9001. Отримання сертифікату підкреслює наявність переваг системи менеджменту компанії, а саме: фірма зарекомендувала себе надійною, сучасною, та такою, що постійно розвивається; керівництво компанії турбується про своїх споживачів, зробивши все можливе для довгострокового партнерства; співробітники чітко і детально уявляють коло своїх обов'язків, і немає більше зон, за які «незрозуміло, хто відповідає».

Стандарт ISO 50001:2011 (ДСТУ ISO 50001:2014) встановлює вимоги до розробки, впровадження і підтримки системи енергетичного менеджменту з ціллю підвищення ефективності використання енергії. На основі стандарту з'являються інструменти для оцінки, аналізу і верифікації результатів енергоспоживання. Завдяки сертифікації системи енергоменеджменту за вимогами стандарту ISO 50001 компанії отримають наступні переваги: отримання позитивного іміджу серед споживачів, громадськості та наглядових органів, як організації, що постійно дотримується нормативно-правових вимог у сфері енергоефективності, захисту навколишнього середовища та економії природних ресурсів; потенційне отримання податкових

переваг і додаткових грошей від продажу квот на викиди парникових газів; отримання маркетингового інструменту для залучення більшої кількості ділових партнерів; підвищення інвестиційної привабливості за рахунок зниження екологічних ризиків і ризиків, пов'язаних з енергозабезпеченням і енергоспоживанням.

Стандарт *OHSAS 18001:2007 (ДСТУ OHSAS 18001:2010)* описує процес розробки і впровадження систем управління охороною здоров'я і безпекою праці на підприємствах. OHSAS – це аббревіатура від англійського "Occupational Health and Safety Management Systems" – Система управління гігієною і охороною праці. Якщо підприємство має сертифікат OHSAS 18001, то це свідчить про наявність висококваліфікованого контролю над факторами виробничого та професійного ризиків, турботу про безпеку та здоров'я працівників в робочому середовищі, клієнтів і громадськості. Крім того, перевагами впровадження в компанії стандарту OHSAS 18001 є: зниження кількості нещасних випадків, зменшення страхових виплат, штрафних санкцій; підвищення загальної продуктивності, покращення іміджу компанії.

У 2016 р. британський стандарт OHSAS 18001:2007 планується замінити міжнародним стандартом *ISO 45001:2016*, який по суті практично повторює його, але має нову структуру і форму, яка в повній мірі враховує нові правила розробки стандартів системи менеджменту. Відповідно до нового стандарту організація повинна звертати увагу на те, що виходи за межі проблем охорони здоров'я і безпеки персоналу і враховувати, що від неї очікують зацікавлені сторони. Організація повинна потурбуватись про безпеку своїх підрядників і постачальників, а також врахувати те, як, наприклад, її діяльність може вплинути на місцеві спільноти [13].

Стандарт *ISO 26000 (ДСТУ ISO 26000:2010)* формулює міжнародні рекомендації по підвищенню соціальної відповідальності підприємств. Це настановна, що дає єдине розуміння соціальної відповідальності і детальну інструкцію по впорядкуванню діяльності організацій, які обрали прозору і етичну поведінку, турбуючись про добробут суспільства. Поряд з цим, стандарт ISO 26000 не використовують для сертифікації, як це можливо з іншими стандартами ISO, але він надає певні переваги: можливість розробки і побудови стратегії соціальної відповідальності компанії виходячи з особливостей її діяльності; адаптація даної стратегії до будь-якого правового, культурного і політичного середовища; можливості розв'язання і попередження соціальних і екологічних проблем; ствердження репутації соціально відповідальної організації.

Крім того ISO 26000 є базою для формування оціночного інструменту, за допомогою якого організації зможуть скласти не фінансову звітність, яка демонструватиме прогрес, що досягнуто ними в кожному із ключових предметів соціальної відповідальності: права людини, трудові практики, навколишнє середовище, добросовісні ділові практики, очікування споживачів, участь у «житті» спільнот, їх розвиток.

Вищезазначені регулятивні документи (угоди, принципи, стандарти) можуть використовуватись компаніями самостійно або в комплексі, формуючи таким чином інтегровану систему менеджменту, яка б відповідала запитам стейкхолдерів і стверджувала б їх соціально відповідальні позиції (рис. 1).

Ініціативи, законодавчі акти щодо формування сталого розвитку

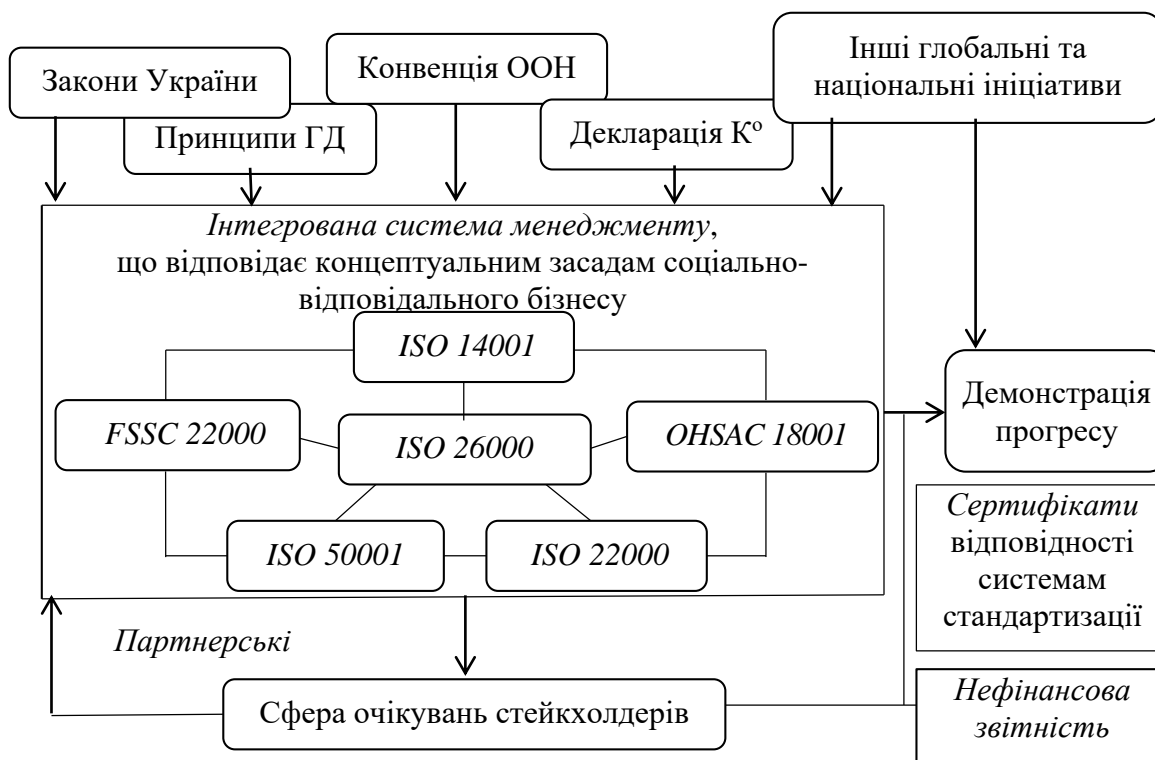

Рис. 1. Механізм ствердження соціально відповідальних позицій бізнесу за рахунок впровадження інтегрованої системи менеджменту

Джерело: розроблено автором

Ствердження соціально відповідальних позицій бізнесу можливе за умов налагодження партнерських відносин зі стейкхолдерами, кожний із яких має свої очікування. Наприклад, споживачів непокоїть якість продукції та послуг; власників цікавлять можливості максимізації прибутків; працівників – конкурентоспроможна заробітна плата, комфортні та безпечні умови праці, соціальні гарантії, можливості професійного зростання та просування по "кар'єрних сходах", недопущення дискримінації; для інвесторів важливою є фінансова стійкість компанії, її здатність збільшувати прибутковість вкладень та виконувати свої зобов'язання; місцеве самоврядування – стабільна сплата податків і участь в інфраструктурній розбудові; громадськість очікує на чисте навколишнє середовище, благодійність, волонтерство тощо [14]. Відповідно, система менеджменту в організації повинна забезпечувати певний етичний баланс між інтересами бізнесу і його стейкхолдерами, що і буде практичним підтвердженням соціально відповідальних позицій бізнесу.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, слід зауважити, що в Україні створено передумови щодо формування регулятивної платформи становлення соціально відповідального бізнесу та побудови, на цій основі, інтегрованої системи менеджменту. Але вагомою перепорою на цьому шляху є недостатнє усвідомлення представниками бізнес-структур важливості сталого розвитку, тобто необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь. І першим кроком до формування соціально відповідального світогляду може бути впровадження у бізнес-практику стандартів, принципів та інших ініціатив. Це, з одного боку, сприяє дотриманню вимог законодавства у відповідних сферах, а з іншого, – розширює можливості отримання конкурентних переваг і лояльності стейкхолдерів як на національному, так і міжнародному рівнях.

Список використаних джерел

1. Охріменко О.О. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. – К.: НТУ "Київський політехнічний інститут", 2015. – 180 с.
2. Петрашко Л.П. Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики: монографія / Л.П. Петрашко. – К.: КНЕУ, 2013. – 372 с.
3. Курінна І. Прозорість і корпоративна соціальна відповідальність / І. Курінна, В. Малярчук, М. Саприкіна, М. Супрунюк, О. Трегуб. – К.: Поліграфія "Юстон". – 47 с.
4. Посібник із КСВ. Базова інформація із корпоративної соціальної відповідальності / Кол. авторів: Лазоренко О., Колишко Р. та ін. – К.: Видавництво "Енергія", 2008. – 96 с.
5. Костирко Р.О. Інтегрована модель звітності компаній: передумови, принципи, складові / Р.О. Костирко // Економіка України. – 2013. – № 2. – С. 18-28
6. Смолій Л.Н. Інституціоналізація соціальної відповідальності в Україні / Л.Н. Смолій // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 4. – С. 26-30.
7. Смолій Л. Аналіз нормативних документів щодо соціальної відповідальності організацій / Л. Смолій, В. Домницька, В. Жогло, В. Новіков // Стандартизація. Сертифікація. Якість. – 2010. – №6. – С. 13-17.
8. Герасименко Ю.В. Партнерська складова соціально-відповідального бізнесу / Ю.В. Герасименко // Структурні трансформації національних економік в глобальному вимірі: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (6 листопада 2015 р.). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2015. – С. 118-121.
9. Герасименко Ю.В. Глобальний договір ООН як платформа становлення соціально-відповідальних відносин у бізнесі / Ю.В. Герасименко // Проблеми та перспективи інноваційного розвитку економіки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 березня 2014 р.). – Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2014. – С.34-37.

10. Impact: transforming business, changing the world (English) [Електронний ресурс] / Authors: DNV GL, United Nations Global Compact, 2015. – 206 p. – Режим доступу: <https://www.unglobalcompact.org>
11. Центр "Розвиток корпоративної соціальної відповідальності": офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.csr-ukraine.org>
12. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості (ДП "УкрНДНЦ")": офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrndnc.org.ua>
13. ISO – Міжнародна організація зі стандартизації: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.iso.org/iso/ru>
14. Герасименко Ю.В. Концептуальні засади становлення соціально-відповідального бізнесу в умовах глобалізації / Ю.В. Герасименко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 5. – С. 345-349

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Okhrimenko O.O. Sotsialna vidpovidalnist: navchalnyi posibnyk. – K.: NTU "Kyivskyi politekhnichnyi instytut", 2015. – 180 s.
2. Petrashko L.P. Korporatyvna vidpovidalnist: kros-kulturni modeli ta biznes-praktyky: monohrafiia / L.P. Petrashko. – K.: KNEU, 2013. – 372 s.
3. Kurinna I. Prozorist i korporatyvna sotsialna vidpovidalnist / I. Kurinna, V. Maliarchuk, M. Saprykina, M. Supruniuk, O. Trehub. – K.: Polihrafiia "Iuston". – 47 s.
4. Posibnyk iz KSV. Bazova informatsiia iz korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti / Kol. avtoriv: Lazorenko O., Kolyshko R. ta in. – K.: Vydavnytstvo "Enerhiia", 2008. – 96 s.
5. Kostyrko R.O. Intehrovana model zvitnosti kompanii: peredumovy, pryntsypy, skladovi / R.O. Kostyrko // Ekonomika Ukrainy. – 2013. – № 2. – S. 18-28
6. Smolii L.N. Instytutsionalizatsiia sotsialnoi vidpovidalnosti v Ukrainy / L.N. Smolii // Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. – 2015. – Vyp. 4. – S. 26-30
7. Smolii L. Analiz normatyvnykh dokumentiv shchodo sotsialnoi vidpovidalnosti orhanizatsii / L. Smolii, V. Domnytska, V. Zhohlo, V. Novikov // Standartyzatsiia. Sertyfikatsiia. Yakist. – 2010. – №6. – S. 13-17
8. Herasymenko Yu.V. Partnerska skladova sotsialno-vidpovidalnoho biznesu / Yu.V. Herasymenko // Strukturni transformatsii natsionalnykh ekonomik v hlobalnomu vymiri: materialy IV mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (6 lystopada 2015 r.). – Mykolaiv: MNU imeni V.O. Sukhomlynskoho, 2015. – S. 118-121
9. Herasymenko Yu.V. Hlobalnyi dohovir OON yak platforma stanovlennia sotsialno-vidpovidalnykh vidnosyn u biznesi / Yu.V. Herasymenko // Problemy ta perspektyvy innovatsiinoho rozvytku ekonomiky: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (21-22 bereznia 2014 r.). – Kherson: Vydavnychiy dim "Helvetyka", 2014. – S.34-37
10. Impact: transforming business, changing the world (English) [Elektronnyi resurs] / Authors: DNV GL, United Nations Global Compact, 2015. – 206 p. – Rezhym dostupu: <https://www.unglobalcompact.org>

11. Tsentr "Rozvytok korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti": ofitsiyni sait. – Rezhyh dostupu: <http://www.csr-ukraine.org>
12. Derzhavne pidpriemstvo «Ukrainskyi naukovo-doslidnyi i navchalnyi tsentr problem standartyzatsii, sertyfikatsii ta yakosti (DP "UkrNDNTs")": ofitsiyni sait. – Rezhyh dostupu: <http://www.ukrndnc.org.ua>
13. ISO – Mizhnarodna orhanizatsiia zi standartyzatsii: ofitsiyni sait. – Rezhyh dostupu: <http://www.iso.org/iso/ru>
14. Herasymenko Yu.V. Kontseptualni zasady stanovlennia sotsialno-vidpovidalnoho biznesu v umovakh hlobalizatsii / Yu.V. Herasymenko // Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. – 2015. – Vyp. 5. – S. 345-349

ANNOTATION

REGULATORY PLATFORM OF FORMATION OF SOCIAL AND RESPONSIBLE BUSINESS IN UKRAINE

*HERASYMENKO Julia, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor of the Agrarian Management Department
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)*

The statement that social responsibility of business is not a simply voluntary obligation of representatives of businesses to take into consideration the social-and-ecological consequences of the decisions and activity, but objective necessity of steady development has been grounded in the article. The tendencies of forming of regulatory platform of formation of social and responsible business in Ukraine have been outlined. It has been emphasized, that demonstration of voluntary initiative in solving the society's social and ecological problems is the result of deep realizing of necessity of "concordance" of the business interests with the stakeholders' interests. But at the first stages of formation of social and responsible business the regulatory bases are both national and international initiatives, appropriate normative and legislative base of steady development: global agreement of the UNO, Declaration of Co "Business Principles", the Strategy of Steady Development "Ukraine-2020", the standards of ISO and others. The mechanism of establishing social and responsible positions of business has been offered due to introduction of the integrated system of management, orientated at the concordance of business interests and stakeholders' ones.

Key words: social and responsible business, international and national initiatives, standards, stakeholders, integrated system of management.

Tabl. 2. Figure. 1. Lit. 14.

АННОТАЦИЯ РЕГУЛЯТИВНАЯ ПЛАТФОРМА СТАНОВЛЕНИЯ СОЦИАЛЬНО ОТВЕТСТВЕННОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

ГЕРАСИМЕНКО Юлия Владимировна,
кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры аграрного менеджмента,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье обосновано утверждение о том, что социальная ответственность бизнеса – это не просто добровольное обязательство представителей бизнес - структур учитывать социально-экологические последствия своих решений и деятельности, но и объективная необходимость устойчивого развития. Очерчены тенденции формирования регулятивной платформы становления социально ответственного бизнеса в Украине. Подчеркнуто то, что проявление добровольной инициативы в решении социальных и экологических проблем общества является результатом глубокого осознания необходимости «согласования» интересов бизнеса с интересами стейкхолдеров. Но на первых этапах становления социально ответственного бизнеса регулятивными основами являются как национальные, так и международные инициативы, соответствующая нормативно-законодательная база относительно устойчивого развития: Глобальный договор ООН, Декларация Ко "Принципы бизнеса", Стратегия устойчивого развития "Украина-2020", соответствующие стандарты ISO и другое. Предложен механизм утверждения социально ответственных позиций бизнеса за счет внедрения интегрированной системы менеджмента, сориентированной на согласование интересов бизнеса и стейкхолдеров.

Ключевые слова: социально ответственный бизнес, международные и национальные инициативы, стандарты, стейкхолдеры, интегрированная система менеджмента.

Табл. 2. Рис.1. Лит. 14

Інформація про автора

ГЕРАСИМЕНКО Юлія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аграрного менеджменту Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: juliavlad1@yandex.ru)

HERASYMENKO Julia – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Agrarian Management Department of Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsa, Soniachna str., 3, e-mail: juliavlad1@yandex.ru)

ГЕРАСИМЕНКО Юлия Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры аграрного менеджмента Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная-3, e-mail: juliavlad1@yandex.ru)

Стаття надійшла до редакції 10 січня 2016 року

